

Интернет-представництво Президента України. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/17917.html>

4. Скібінські М. В ефірі Еспресо TV : [інтерв'ю з підприємцем та партнером у венчурній компанії Andreessen Horowitz в США (Каліфорнія) Максом Скібінські. Частина 3] [Електронний ресурс] / спілкувався Андрій Сусленко // YouTube. – 2014. – 30 серпня. – Режим доступу : <http://www.youtube.com/watch?v=OWZ1jYMILuM>
5. Сухонос В. В. Держава: питання теорії (загальний і конституційно-правовий аспекти) : [монографія] / Володимир Вікторович Сухонос. – Суми : Університетська книга, 2015. – 343 с.
6. Химанен П. Информационное общество и государство благосостояния: Финская модель / П. Химанен, М. Кастельс ; [пер. с англ. А. Калинина]. – М. : Логос, 2002. – 224 с.
7. Холмогоров В. Похалявим в Інтернеті. Акції, купони, скідки, антивіруси и другие “заманухи” / Валентин Холмогоров. – Х. : Книжный клуб “Клуб семейного досуга” ; Белгород : “Книжный клуб “Клуб семейного досуга””, 2013. – 416 с.

В. М. Тімашова
доцент кафедри політології та публічного
управління і адміністрування
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова,
кандидат юридичних наук
(м. Київ)

СПОСІБ СТРАТАГЕМУВАННЯ ТА СТРАТЕГІЮВАННЯ ЯК ОПЕРАЦІЙНИЙ КОНСТРУКТ НА ДОСЛІДНИЦЬКОМУ ПОЛІ ПОЛІТИЧНОЇ СФЕРИ

В елементній структурі методологічного інструментарію чільне місце посідає **спосіб**, який ми розглянемо в якості певної умови реалізації конкретних завдань пізнавальної діяльності на дослідницькому полі політико-сферної проблеми. Спосіб відповідає на запитання “чому?”, – зокрема, на такі, як-от: чому якийсь структурний елемент у побудові сьогоденної політичної сфери українського суспільства діє так, а не інакше? чому в якійсь конкретній ситуації ім’ярек політико-державний інститут повів себе таким нестандартним чином, що на виході із запрограмованої політичної ситуації не вирішив жодного цільового питання, а постав лише перед безліччю нових проблем? чому світова політична історія возведення стін між геополітичними сусідами нічому не навчила сьогоденну українську правлячу політичну еліту? І тому подібне.

Спосіб стратагемування (від лат. *stratum* – прошарок, група людей) передбачає цільовий вплив якогось провідного політичного інституту на кризуючі ділянки політичної сфери, а також такі ж ділянки сусідніх сфер буття людей та галузей їхньої життєдіяльності.

Спосіб стратегіювання (від давньоєллін. *Strategikos* – умовно, за Сунь Цзи: “урядування масивом одноментально мислячих та цільовим чином спрямованих у

перспективу людей” [1, с. 486-487]), тобто процесів модернізації країни на шляху до майбутнього.

У методології нашої політико-сферної проблеми вбачаємо особливе місце для одного винятково важливого концепту політичного мислення/поведінки у прагматичі буття очільників інститутів політичної сфери будь-якого суспільства. Йдеться про варіативне перенесення акценту від “затверділого принципу” до “ситуаційно гнучкого способу”, – з чим теоретичні аналітики і практичні політики повсякчас стикаються.

Спочатку розберемося в деталях “буквоїдського характеру”. З приводу способів “стратагемування цільового впливу...” та “стратегіювання процесів...” зазначимо, що навіть знані світові китаєзнавці (В. Боршевич, М. Іонов, Н. Конрад, В. Лепинський, В. Лефевр та ін.) не звертали уваги на транслітераційний правопис-“вписування” двох слов’янських звуків-літер – “а” та “е” – у двосенсовий китайський ієрогліфічний символ. У чому ж таки справа?

У швейцарського етнологіа-сходознавця Харро фон Зенгера слово “Stratageme” (з літерою “а”) акцентує нашу увагу на “способі мислення” політика/політолога/аналітика з приводу чогось, а слово “Strategeme” (з літерою “е”) більше стосується постмислительського “принципу поведінки” внутрішньокраїнових та зовнішньополітичних суб’єктів [2, с. 19]. Виявляється, що сполучення цих двох понять, які на європисьмі вирізняються лише однією літерою, синтезується в “діалектично системний тип мислення – стратастратегеміку”, до якого ситуаційно вдаються в галузях своєї життєдіяльності військові, бізнесмени, політики і вчені [3].

Ще двадцять три століття тому Сунь Цзи цими ідеополітологами радив користуватися у справах “управління змінами й посуваннями” та оперувати ними, “корелюючись зі способом мислення й поведінки супротивника” [1, с. 502]. Інший (анонімний) китайський мудрець, – ймовірно, у ті ж часи, – увів до обігу ще більш казуїстичне сленгове поняття – “стратагемні прийоми виснажуючого мислення й поведінки”, яке, на думку сучасних аналітиків, є “важливим елементом стратегії інформаційно-психологічного і нападу, і захисту” в контекстах перебігу різноманітних мілітарних і геополітичних процесів [1, с. 483]. Наведемо приклади з минулого й сьогодення.

Один із перших аплікаційних казусів стався у першій половині 60-х років минулого століття у дуальних відносинах СРСР – КНР, КПРС – КПК. У колізійному центрі перебувало нежартівливе запитання: Якими мають бути принципи й способи, тактика й стратегія “братніх народів, країн і партій” у боротьбі за остаточну ліквідацію капіталізму як політико-економічної системи? Про змістовну абсурдність постановки подібної стратегією сьогодні говорити не доводиться. А ось у стратагемному базисі цього абсурду “в оголеному вигляді” фігурували і “виснажуюче китайське мислення без берегів”, і “досить брутална по суті радянська політична поведінка без прикрас”. На підставах “переможної поведінки СРСР у контекстах “Карибської кризи” 1962 р. колишня маоїстська “стратегіема знищення світового капіталізму способом тотальної

ракетно-ядерної війни” виснажила обидві країни, а особисто М. С. Хрущова протягом кількох років психічно “виводила з себе” і примушувала його оголошувати китайцям не одну “останню тисячу попереджень” за їхнє “хитрувато-підступне мислення та в’ялоне розумілу поведінку на світовій арені” [4, с. 16].

Сьогодні в Україні важко позбутися того враження, що два глобально сильних в геоекономічному та політичному сенсах суб’єкт-дуплети – МВФ – ЄБРР і США – Євросоюз – усю першу чверть років нашої державно-політичної Незалежності грають проти України двома “виснажуючими стратегемами”, – “фінансовими вливаннями” та “політико-дипломатичною підтримкою”. І завжди за умови: якщо виконаєте таку-то нашу “вимогливу рекомендацію”, – дамо те-то й підтримаємо у тому-то, якщо ні..., – ми дочекаємось вашого майдану й нового дилетантського/слухняного політикуму над системно кризуючою країною...

Стратастратегемний інформаційно-комунікаційний “бум”, викликаний публікацією книги швейцарця Х. фон Зенгера, не вщухає й досі. Як сприйняли публікацію європейські політики, які мислять глобально та по-стратегемному?

Не так давно стала дійсністю показова реакція на книгу Зенгера экс-канцлера ФРН Г. Коля. Проаналізовані автором стратагеми й стратегеми, зазначав він на початку 1989 р. у приватному листі, “поглиблюють наше розуміння Китаю”, а ще більшою є їхня значущість “для формування ... сучасних типів політичної поведінки загальнолюдського значення” [1, с. 482]. У даному вислові, – та й в усьому дусі сформульованих вище абзаців, хочеться вірити, – відчуваються імпульсивні початки провідної стратастратегемної політології XXI століття – “теорії політико-філософського мислення взаємозалежного людства”, чийми співавторами об’єктивно є А. Ейнштейн, Б. Рассел, М. Горбачов, Г. Коль, Г. Кіссінджер та ін.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цит. за: Боршевич Виктор. Молдавский иероглиф. – Кишинэу : Stratum Plus, 2011. – 646 с.
2. Цит. за: Зенгер, Харро фон. Стратагеми. О китайском искусстве жить и выживать : В 2-х т. – Т. 1 / пер. с нем. – М. : Эксмо, 2004. – Т. 1 и 2. – 1024 с.
3. Senger, Harro von. Stratageme. Der erste Band der 36 Strategeme der Chinesen: land als Geheimwissen dehtet, erstmals im Western yorgestellet. – Bern : Schezz, 1988. – 1008 s.
4. Див.: За сплоченность международного коммунистического движения. – 2-е доп. изд-е. – М. : Политиздат, 1964. – 288 с. – С. 16.